

Lege privind testarea integrității profesionale

În temeiul art.72 alin.(3) lit. r) din Constituție, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul de reglementare

Prezenta lege stabilește scopurile, principiile, mijloacele, metodele și procedurile de testare a integrității profesionale în cadrul entităților publice.

Articolul 2. Scopul testării

Testarea integrității profesionale se efectuează în scopul:

- a) asigurării integrității profesionale, prevenirii și combaterii corupției în cadrul entităților publice;
- b) verificării modului de respectare a obligațiilor și atribuțiilor de serviciu, precum și regulilor de conduită de către agenții publici;
- c) identificării, evaluării și înlăturării vulnerabilităților și a riscurilor care ar determina sau favoriza comiterea actelor de corupție, actelor conexe corupției sau faptelor de comportament corupțional;
- d) neadmiterii influențelor necorespunzătoare în legătură cu exercitarea obligațiilor sau atribuțiilor de serviciu ale agenților publici.

Articolul 3. Principii

Testarea integrității profesionale se efectuează cu respectarea obligatorie a următoarelor principii:

- a) legalității;
- b) informării;
- c) respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, demnității umane și profesionale;
- d) tratamentului nepărtinitor, echitabil și nediscriminatoriu al subiecților testării;
- e) neadmiterii știrbirii autorității, prestigiului și imaginii entităților publice și a agenților publici;
- f) prezumției bune-credințe;
- g) proporționalității.

Articolul 4. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

agenți publici - persoanele care își desfășoară activitatea în cadrul entităților publice, prevăzute de Anexa la prezenta lege;

cuantum neînsemnat – valoarea banilor, altor bunuri, servicii, privilegii și avantaje care nu depășește suma de 100 unități convenționale. Unitatea convențională este egală cu 20 de lei;

entități publice – autoritățile publice, inclusiv instituțiile, organizațiile, întreprinderile, organele, persoanele fizice și juridice, care își desfășoară activitatea în domeniul public și acționează în regim de putere publică, în scopul realizării unui interes public. Lista entităților publice este parte integrantă a prezentei legi;

integritate profesională – calitatea persoanei de a exercita obligațiile și atribuțiile legale și profesionale în mod onest, ireproșabil, cu ținută morală înaltă și cu maximă corectitudine, precum și exercitarea activității în mod profesionist, imparțial și independent, fără nici un abuz, cu respectarea interesului public, supremației Constituției și a legii;

testarea integrității profesionale – activitate de prevenire a corupției și verificare a modului de respectare a integrității profesionale în cadrul entităților publice, inclusiv identificarea, evaluarea și înlăturarea vulnerabilităților și a riscurilor care determină comiterea actelor de corupție, actelor conexe corupției sau faptelor de comportament corupțional, influențelor necorespunzătoare în legătură cu exercitarea obligațiilor și atribuțiilor de serviciu;

test de integritate profesională - crearea și aplicarea de către testator a situațiilor virtuale, simulate, similare celor din activitatea de serviciu, materializate prin operațiuni disimulate, circumstanțiate pe activitatea și comportamentul subiectului testării, în vederea urmăririi pasive, stabilirii reacției și conduitei adoptate de subiectul testării;

testator de integritate profesională – persoana abilitată în condițiile prezentei legi și a legilor speciale cu atribuții și competențe de efectuare a testării integrității profesionale.

Articolul 5. Testatorii integrității profesionale

Testarea integrității profesionale se efectuează de către colaboratorii Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Articolul 6. Subiecții pasibili testării integrității profesionale

Subiecți pasibili testării integrității profesionale sînt agenții publici și entitățile publice în care activează sau sînt angajați aceștia.

Articolul 7. Drepturile și obligațiile subiecților pasibili testării integrității profesionale

(1) Subiecții pasibili testării integrității profesionale au următoarele drepturi:

a) să fie informați prealabil, personal, la momentul numirii în funcție în cadrul entității publice despre posibilitatea aplicării testării și să consemneze acordul lor;

b) să fie informați despre modalitățile contestării legale a sancțiunilor disciplinare aplicate ca urmare a rezultatelor testării;

c) să beneficieze de aprecieri și promovări în funcții pentru comportament ireproșabil, confirmat prin testarea integrității profesionale.

(2) Subiecții pasibili testării integrității profesionale sînt obligați să consemneze acordul lor la efectuarea testării, în cazul în care deja activează în entitățile publice care cad sub incidența prezentei legi. Refuzul consemnului nu exonerează de răspunderea disciplinară în caz de rezultat negativ al testării integrității profesionale.

Articolul 8. Drepturile și obligațiile testatorilor integrității profesionale

(1) Testatorii integrității profesionale au următoarele drepturi:

a) să determine, în condițiile prezentei legi, subiecții pasibili testării și periodicitatea testării;

b) să fie instruiți special în privința metodelor și mijloacelor aplicate pentru testare;

(2) Testatorii integrității profesionale au următoarele obligații:

a) să asigure confidențialitatea activității de testare;

b) să informeze conducătorii entităților publice despre testările efectuate;

c) să nu comită neîntemeiat contravenții în activitatea de testare care pot să provoace subiectul testării la comiterea faptelor cu caracter penal, contravențional sau a abaterilor disciplinare;

d) să întreprindă toate măsurile pentru a preîntîmpina eventualele consecințe negative sau atingeri aduse unor persoane terțe în legătură cu efectuarea testării.

Articolul 9. Garanții și responsabilități

(1) Subiecții pasibili testării integrității profesionale poartă doar răspundere disciplinară în legătură cu rezultatele negative ale testării integrității profesionale, în dependență de gravitatea abaterilor constatate și în conformitate cu legislația care reglementează activitatea entităților publice respective.

(2) Rezultatele și materialele testului de integritate profesională nu pot fi utilizate ca mijloace de probă în procesul penal și contravențional împotriva agentului public.

(3) Metodele și mijloacele de testare și fixare a testelor de integritate profesională nu reprezintă activități speciale de investigație, în sensul Legii nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigație.

(4) Utilizarea materialelor testelor integrității profesionale în procesul civil se admite în condițiile legislației procesuale civile. Raportul și materialele testului de integritate profesională pot fi utilizate ca probe în procesul civil, dacă sînt pertinente, utile și concludente, cu respectarea interesului public, drepturilor și libertăților omului, precum și condițiilor de desecretizare.

(5) Nu constituie contravenție sau abatere disciplinară acțiunea testatorului de integritate profesională săvîrșită prin risc întemeiat, pentru a atrage atenția agentului public, dacă activitatea de testare a integrității profesionale nu poate fi desfășurată fără implicarea acestor riscuri.

(6) Dacă în cadrul testării integrității profesionale a fost constatată săvîrșirea de către agentul public a unor fapte ilegale ce nu au legătură cu testarea integrității profesionale, testatorul va comunica acest fapt procurorului, pentru întreprinderea măsurilor care se impun conform legislației.

CAPITOLUL II PROCEDURA TESTĂRII INTEGRITĂȚII PROFESIONALE

Articolul 10. Inițierea testării integrității profesionale

(1) Testarea integrității profesionale se inițiază de către:

a) Centrul Național Anticorupție, în privința tuturor entităților publice, cu excepția Serviciului de Informații și Securitate;

b) Serviciul de Informații și Securitate, în privința angajaților Centrului Național Anticorupție;

c) subdiviziunea de securitate internă a Serviciului de Informații și Securitate, în privința angajaților acestuia.

(2) Inițierea testării integrității profesionale și selectarea subiecților care urmează a fi supuși testării se realizează în funcție de:

a) riscurile și vulnerabilitățile la corupție identificate în activitatea entităților publice respective;

b) informațiile deținute sau întocmite și sesizările primite, cu excepția celor anonime;

c) solicitările exprese motivate ale conducătorilor entităților publice.

(3) Decizia privind efectuarea testării integrității profesionale este adoptată de către subiectul abilitat cu efectuarea testării, fără informarea prealabilă a conducerii entității publice vizate. În caz de necesitate, testatorii integrității profesionale colaborează cu reprezentanții entității publice în care activează agentul public testat în condițiile prezentei legi și actelor normative speciale ce reglementează cooperarea în domeniu.

Articolul 11. Autorizarea și coordonarea testării integrității profesionale

(1) Coordonarea testării integrității profesionale se efectuează de o persoană cu funcție de conducere din cadrul Centrului Național Anticorupție sau a Serviciului de Informații și Securitate.

(2) Coordonatorul activității de testare desemnează, în mod confidențial, pentru fiecare acțiune de testare a integrității profesionale un testator al integrității, care asigură desfășurarea tuturor activităților de testare a integrității profesionale și este responsabil de întocmirea Planului de testare a integrității profesionale și de prezentarea rapoartelor cu aspectele rezultate în urma activităților de testare desfășurate.

(3) Planul de testare a integrității profesionale constituie document cu caracter confidențial, se aprobă de coordonatorul testării integrității profesionale și conține informații despre:

- a) inițiatorul testării, inclusiv datele actului de inițiere a testării;
- b) subiecții testării;
- c) operațiunile disimulate preconizate;
- d) locul, durata, participanții și asigurarea logistică a testării;
- e) situațiile virtuale simulate, ipotezele de comportament și variantele de acțiune ale testatorului integrității profesionale și ale agentului public supus testului;
- f) faptele ce pot constitui risc întemeiat în cadrul realizării testării;
- g) alte informații relevante pentru efectuarea testării.

(4) Testatorul integrității profesionale poate modifica Planul de testare a integrității profesionale din oficiu și/sau după necesitate, în cazul unor informații suplimentare. Despre modificările survenite este informat coordonatorul activității de testare.

Articolul 12. Mijloacele și metodele de testare și fixare a testelor de integritate

(1) Testatorii de integritate profesională își desfășoară activitatea în mod confidențial.

(2) În cazuri excepționale, la realizarea testului de integritate profesională pot participa și alte persoane, doar cu acordul lor prealabil și cu prezentarea garanțiilor că nu vor deconspira activitatea desfășurată.

(3) Pentru aprecierea obiectivă a rezultatului testului de integritate profesională, acesta va fi înregistrat obligatoriu prin mijloace tehnice audio și/sau video, de comunicații aflate asupra testatorului sau bunurilor acestuia.

(4) La efectuarea testării integrității profesionale se pot utiliza documente care susțin activitatea disimulată sau legenda folosită, inclusiv documente de acoperire.

(5) În cadrul activităților de testare a integrității profesionale se pot utiliza mijloace de transport, de înregistrare audiovideo, de comunicații, precum și alte mijloace tehnice de obținere ascunsă a informației, din dotarea Centrului Național Anticorupție și/sau Serviciului de Informații și Securitate. În caz de necesitate, când utilizarea mijloacelor din dotarea Centrului Național Anticorupție și/sau Serviciului de Informații și Securitate este inoportună sau imposibilă, se pot folosi mijloace din alte surse, cu consimțământul prealabil al proprietarului/deținătorului, dar fără informarea acestuia despre scopul real al folosirii mijloacelor respective.

(6) Pentru asigurarea probării exacte a testului de integritate profesională, în cazul pretinderii sau acceptării primirii de către subiecții testați, testatorii integrității profesionale pot transmite bani, alte bunuri, servicii, privilegii și avantaje în quantum neînsemnat, posibilitatea transmiterii și valoarea fiind indicate prealabil în Planul testării.

Articolul 13. Raportul de testare a integrității profesionale și materialele probatorii

(1) După efectuarea testului de integritate profesională, testatorul integrității profesionale întocmește raportul privind rezultatele testării integrității profesionale, care va conține informații privind:

- a) inițiatorul testării;
- b) descrierea activităților de testare desfășurate conform Planului de testare și alte aspecte relevante;
- c) comportamentul și acțiunile subiectului supus testării în timpul acesteia;
- d) constatările privind vulnerabilitățile și riscurile care determină sau pot determina agentul public să comită acte de corupție, acte conexe corupției sau fapte de comportament corupțional ori să admită influențe necorespunzătoare în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- e) concluziile și propunerile vizavi de rezultatul pozitiv sau negativ al testării.

(2) Raportul întocmit în condițiile alin. (1) va fi perfectat astfel încât să nu fie admisă deconspirarea persoanelor implicate la realizarea testului integrității profesionale.

(3) Originalul înregistrărilor video și/sau audio realizate pe parcursul desfășurării testului de integritate se anexează și se păstrează în mod obligatoriu împreună cu Raportul de testare a integrității profesionale.

Capitolul III

REZULTATELE ȘI CONSECINȚELE TESTĂRII INTEGRITĂȚII PROFESIONALE

Articolul 14. Rezultatul pozitiv al testării integrității profesionale

(1) Constituie rezultat pozitiv al testării integrității profesionale atunci când raportul de testare constată că agentul public testat a dat dovadă de integritate profesională și comportament ireproșabil.

(2) În cazul rezultatului pozitiv al testării, instituția care a realizat testarea integrității profesionale comunică rezultatul respectiv conducerii entității publice în care activează subiectul testat, la expirarea a șase luni din data testării, asigurând confidențialitatea și conspirarea situației.

(3) Conducătorul entității publice din care face parte subiectul supus testării va comunica agenților publici ai entității respective despre efectuarea testării, fără oferirea numelui subiectului testării, după expirarea a șase luni din data comunicării rezultatului testării.

(4) Valorificarea ulterioară a rezultatelor pozitive ale testării ține de competența entităților publice respective.

Articolul 15. Rezultatul negativ al testării

(1) Constituie rezultat negativ al testării integrității profesionale atunci când raportul de testare constată că agentul public testat nu a dat dovadă de integritate profesională și comportament ireproșabil sau a comis fapte ce încalcă atribuțiile și/sau obligațiile de serviciu.

(2) În cazul rezultatului negativ al testării integrității profesionale, instituția care a realizat testarea remite, în termen de 10 zile lucrătoare din data efectuării testării, raportul de testare a integrității profesionale entității abilitate cu funcții de constatare a abaterilor disciplinare comise de agentul public respectiv pentru aplicarea măsurilor disciplinare conform dispozițiilor legale.

(3) Instituția care a realizat testarea va pune la dispoziția entității abilitate cu funcții de constatare a abaterilor disciplinare sesizate copia înregistrării audiovideo a testului de integritate profesională efectuat, alte materiale ce confirmă rezultatul negativ al testării, cu respectarea obligatorie a confidențialității și conspirării. La prezentarea copiilor înregistrărilor audio și/sau video, imaginea și vocea altor persoane decât subiectul testării vor fi distorsionate, astfel încât să nu poată fi recunoscute. La necesitate pot fi distorsionate și imaginile automobilelor, localurilor, altor fundaluri, precum și sunetele adiacente împrejurărilor înregistrate, astfel încât să nu poată fi recunoscute.

(4) Entitatea publică sesizată examinează materialele sesizării privind testul negativ al integrității profesionale în termen de 30 zile de la primire și informează imediat instituția care a realizat testarea despre măsurile întreprinse și sancțiunile aplicate, remițând o copie a deciziei respective.

(5) În cazul în care, în cadrul desfășurării testării integrității profesionale, au fost constatate alte activități ilegale, din partea subiecților supuși testării sau a persoanelor terțe, instituția care a realizat testarea sesizează organul competent pentru luarea măsurilor stabilite de legislația în domeniu.

Articolul 16. Consecințele rezultatului negativ al testării

(1) Sancțiunile disciplinare ca urmare a rezultatului negativ al testării integrității profesionale se aplică conform legislației care reglementează activitatea autorității/serviciului public în care își desfășoară activitatea subiectul testării.

(2) Din momentul primirii sesizării despre rezultatul negativ al testării profesionale și pînă la finalizarea procedurilor disciplinare, agentul public nu poate fi eliberat din funcție în baza cererii de demisie.

(3) La finalizarea procedurii disciplinare, persoanele din cadrul autorității/serviciului public în care activează subiectul testării integrității profesionale vor fi informate despre principalele aspecte constatate în procesul de testare și despre măsurile de sancționare aplicate.

(4) Sumele de bani și/sau alte bunuri primite în carul testării integrității profesionale sau contravaloarea acestora se restituie/recuperează din contul subiectului testării care le-a primit.

(5) În cazul în care în privința agentului public vor exista două rapoarte de testare care constată rezultatele negative ale testării integrității profesionale, față de acesta urmează a fi aplicată sancțiunea eliberării din funcție.

(6) Agentul public eliberat din funcție ca urmare a rezultatului negativ al testării integrității profesionale se consideră că nu are reputație ireproșabilă și nu poate fi numit în funcții sau practica activități pentru care acest criteriu este obligatoriu pentru o perioadă de 5 ani.

(7) Cazierile testării integrității profesionale se țin de Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate, extrasele din acestea eliberîndu-se la solicitarea entităților publice prevăzute de prezenta lege. Regulamentele despre ținerea și utilizarea cazierelor respective se aprobă de conducătorii instituțiilor deținătoare.

Articolul 17. Contestarea măsurilor disciplinare aplicate

(1) Sancțiunea disciplinară aplicată ca urmare a rezultatului negativ al testului de integritate poate fi contestată de subiectul sancționat pe cale administrativă sau judiciară, în conformitate cu procedura de contestare stabilită de legislația în domeniu.

(2) Planul de testare a integrității profesionale, testul de integritate profesională și Raportul de testare pot fi contestate, de către subiectul testării doar dacă în cadrul desfășurării testării integrității profesionale au fost încălcate drepturile și libertățile garantate de Constituția Republicii Moldova sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Articolul 18. Păstrarea materialelor testelor de integritate profesională

(1) Înregistrările audiovideo și alte materiale ale testării integrității profesionale se păstrează:

a) în cazul rezultatului pozitiv - pînă la informarea agenților încadrați în entitatea publică din care face parte subiectul testării;

b) în cazul rezultatului negativ - pînă la rămînerea definitivă și irevocabilă a hotărîrii instanței de judecată sau pînă la expirarea termenului în care decizia de sancționare disciplinară poate fi contestată la instanța de judecată.

(2) După expirarea termenelor stabilite la alineatul (1), materialele se restituie instituției ce a realizat testarea integrității profesionale, care va proceda conform reglementărilor proprii.

Capitolul IV CONTROLUL ȘI FINANȚAREA TESTĂRILOR

Articolul 19. Controlul parlamentar asupra efectuării testărilor

(1) Controlul parlamentar asupra efectuării testărilor îl exercită Comisia securitate națională, apărare și ordine publică.

(2) Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate prezintă Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică anual, pînă la data de 30 ianuarie a anului următor, un raport cu privire la activitățile de testare a integrității profesionale, care va cuprinde:

a) numărul testelor de integritate profesională desfășurate;

b) rezultatele testelor de integritate profesională;

c) numărul de contestații a planurilor, testelor de integritate și rapoartelor privind testarea integrității profesionale.

(3) Comisia securitate națională, apărare și ordine publică poate solicita, în limitele competenței, orice informație suplimentară cu privire la activitatea de testare a integrității profesionale, dacă consideră că rapoartele prezentate sînt incomplete.

Articolul 20. Finanțarea măsurilor de organizare și de efectuare a testării

Măsurile de organizare și de efectuare a testării, precum și de evidență, de păstrare și de sistematizare a informației obținute în cadrul testării, se finanțează din contul și în limitele bugetului de stat.

**CAPITOLUL V
DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**

Articolul 21. Dispoziții finale

Prezenta lege intră în vigoare la data publicării și se pune în aplicare după cum urmează:

a) în privința angajaților Centrului Național Anticorupție și competențelor Serviciului de Informații și Securitate – de la data publicării;

b) în privința altor entități publice și a agenților publici din cadrul acestora– în termen de 6 luni de la data publicării legii.

Articolul 22. Dispoziții tranzitorii

(1) În termen de 10 zile de la publicarea prezentei legi, entitățile publice care cad sub incidența ei, preavizează agenții publici despre posibilitatea aplicării testării integrității profesionale și consemnează acordul acestora. Lipsa consemnului nu exonerează agenții publici de la răspunderea disciplinară în caz de rezultat negativ al testării integrității profesionale.

(2) Resursele financiare necesare pentru aplicarea prezentei legi se includ în bugetul Centrului Național Anticorupție și al Serviciului de Informații și Securitate.

(3) Guvernul Republicii Moldova, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va asigura adoptarea de către instituțiile subordonate a actelor normative necesare pentru aplicarea prezentei legi;

c) va asigura din contul mijloacelor disponibile resursele financiare și tehnice necesare pentru punerea în aplicare imediată a prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**ENTITĂȚILE PUBLICE,
agenții publici ai căror cad sub incidența Legii privind testarea integrității profesionale**

- Autoritățile administrației publice centrale de specialitate (ministerele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență)
- Secretariatul Parlamentului
- Aparatul Președintelui Republicii Moldova
- Consiliul Superior al Magistraturii și colegiile/organele din subordinea acestuia
- Curtea Constituțională
- Instanțele judecătorești de orice nivel
- Organele procuraturii de orice nivel
- Serviciul de Informații și Securitate
- Serviciul de Protecție și Pază de Stat
- Centrul pentru Drepturile Omului
- Curtea de Conturi
- Comisia Electorală Centrală
- Comisia Națională de Integritate
- Comisia Națională a Pieței Financiare
- Banca Națională a Moldovei